

EUROPEAN CLUSTER
COLLABORATION PLATFORM

Sustainability requirements and reporting: Cluster support for SMEs

Summary

EU Clusters Talks
19 February 2025, 8:30 – 9:45 CET

An initiative of the European Union

Požadavky na udržitelnost a reporting: Podpora malých a středních podniků ze strany klastrů

EU Clusters Talks 19. února 2025

ZÁPIS

European Cluster Collaboration Platform jménem Evropské komise uspořádala dne 19. února od 8:30 do 9:45 SEČ EU Clusters Talk s názvem „Požadavky na udržitelnost a reporting: Podpora malých a středních podniků ze strany klastrů“. Cílem bylo prozkoumat, jak mohou klastry a další podpůrné organizace pomáhat malým a středním podnikům plnit požadavky v oblasti udržitelnosti, sdílet příklady dobré praxe a prezentovat společné iniciativy podporující udržitelnější a odolnější podnikatelský ekosystém.

Program setkání

Moderace: Zivile Kropaiter

- 1. Novinky z European Cluster Collaboration Platform**
Nina Hoppmann, členka týmu European Cluster Collaboration Platform
- 2. Vstup Evropské komise**
Georg Raab, Policy Officer, DG GROW, Evropská komise
- 3. Panelová diskuse**
Anaïs Le Corvec, CEO, Cliclub Transformative Agency
Cécile Fontaine, koordinátorka B-Resilient Eurocluster, Wagralim
Roman Kravchenko, CEO, 482.solutions, ESG Cluster HUB
- 4. Možnosti financování**
Nina Hoppmann, členka týmu European Cluster Collaboration Platform

Klíčová sdělení

- Klastry hrají zásadní roli při překlenování znalostní mezery malých a středních podniků v oblasti ESG.
- ESG reporting se postupně mění z administrativní zátěže na obchodní příležitost; klastry mohou být hybatelem této změny myšlení.
- Dobrovolné standardy ESG reportingu pro malé a střední podniky jsou na cestě - klastry se na ně musí začít připravovat.
- Malé a střední podniky čelí rostoucím požadavkům v oblasti ESG, aniž by měly přímé zákonné povinnosti; klastry mohou pomoci tyto nároky zjednodušit.
- Klastry mohou posilovat odolnost malých a středních podniků prostřednictvím cílené podpory udržitelnosti a praktických nástrojů.
- Hlavní překážkou nejsou zdroje, ale úroveň ESG gramotnosti - klastry by měly převzít vedoucí roli v oblasti vzdělávání.
- Klastry fungují jako „poslední článek“ podpory udržitelnosti - propojují politiku, nástroje a konkrétní kroky malých a středních podniků.

1. Novinky ECCP

- Byly zahájeny veřejné konzultace k příštímú Víceletému finančnímu rámci (MFF).
- Rezervujte si termín EU-Ukraine Business Summit.
- Registrace na C2Lab v Zaragoze, 19.-20. března 2025.
- Registrace na Clusters meet Regions (CmR) v Eindhovenu, Nizozemsko, 26.-27. března.
- Registrace na Clusters meet Regions (CmR) v Heilbronnú, Německo, 9.-10. dubna.

2. Vstup Evropské komise

Georg Raab, Policy Officer, DG GROW, Evropská komise

Georg Raab zahájil své vystoupení připomenutím hlavního cíle EU - dosáhnout klimatické neutrality do roku 2050 a snížit emise o 55 % do roku 2030. K dosažení tohoto cíle bude zapotřebí více než 500 miliard eur investic ročně. V této souvislosti EU zavedla „taxonomii pro udržitelné financování“, klasifikační systém, který má investorům a podnikům pomoci určit, které činnosti lze považovat za udržitelné. Upřesnil, že taxonomie nepředstavuje povinný seznam investic ani nehodnotí celkovou environmentální udržitelnost konkrétní společnosti.

Ačkoli malé a střední podniky (MSP) zatím nepodléhají přímým povinnostem reportingu podle práva EU, čelí rostoucím požadavkům na poskytování environmentálních, sociálních a governance (ESG) dat ze strany velkých společností a finančních institucí. Tento jev je označován jako „trickle-down effect“ (efekt přelévání požadavků). Požadavky často přicházejí formou různorodých a nestandardizovaných dotazníků, což pro menší podniky představuje významnou administrativní zátěž.

Evropská komise proto vyvinula Evropské standardy pro reporting udržitelnosti (ESRS), které jsou povinné pro velké společnosti a dobrovolné pro malé a střední podniky. Pro kotované malé a střední podniky byly vytvořeny zjednodušené verze. Tyto standardy mají MSP pomoci reagovat na požadavky na ESG data konzistentním a efektivním způsobem. Dobrovolné standardy se očekávají k oficiálnímu přijetí do poloviny roku 2025.

Georg Raab dále poukázal na širší výzvy, kterým malé a střední podniky čelí: množství dostupných informačních zdrojů, nedostatek nástrojů v místních jazycích, náklady na přístup a omezené metodické vedení. Klastrové organizace mohou sehrát zásadní roli při orientaci v této komplexní oblasti - například identifikací nejvhodnějších databází a nástrojů pro konkrétní sektory a regiony. Uvedl příklady několika národních iniciativ, spolufinancovaných z fondů EU na podporu obnovy, které již nabízejí bezplatné nástroje v místních jazycích.

Oznámil také připravovaný „Omnibus balíček“ - balíček zjednodušujících opatření, který Komise aktuálně připravuje a který může obsahovat kroky ke snížení administrativní zátěže malých a středních podniků v oblasti reportingu. Konkrétní detaily zatím nebyly zveřejněny, balíček by však měl být představen v blízké době.

V oblasti přístupu k financování představil portál „Access to Finance“, interaktivní webovou platformu, která firmám umožňuje vyhledat finanční zprostředkovatele nabízející úvěry a kapitálovou podporu pro udržitelné projekty, spolufinancované prostřednictvím programů EU, jako jsou InvestEU a Nástroj pro oživení a odolnost.

Na dotaz z publika, zda by bylo možné vytvořit regionální databázi relevantních ESG dat pro malé a střední podniky, Georg Raab odpověděl, že tato možnost je skutečně předmětem diskuse. Komise zkoumá způsoby, jak propojit dobrovolné standardy pro MSP s online metodickými nástroji a případně zajistit odkazy na bezplatné zdroje podporující sběr dat a soulad s ESG požadavky. Zmínil také existenci European Single Access Point, veřejné databáze zpráv o udržitelnosti společností, jako související iniciativu.

3. Panelová diskuse

Thomas Mavrogonatos, konzultant Deloitte

Anaïs Le Corvec zahájila diskusi tím, že rámovala ESG a reporting dopadů jako významnou příležitost, nikoli pouhou povinnost. Popsala práci své společnosti při hodnocení společenského dopadu prostřednictvím metodik, jako je Social Return on Investment, a zdůraznila rostoucí význam soukromého kapitálu orientovaného na dopad. Podle ní sice může být regulace motivátorem, stále více firem však přistupuje k udržitelnosti z vlastního přesvědčení a strategického záměru. Tento trend odráží širší vnímání podnikání jako nástroje pozitivní společenské změny.

Cécile Fontaine nabídla sektorově specifický pohled z oblasti agropotravinářství. Upozornila na strukturální komplexitu malých a středních podniků a na množství environmentálních proměnných, které musí řešit - od zdrojů surovin a obalů až po spotřebu energie a vody. Zdůraznila roli směrnice CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), která pomáhá malým a středním podnikům přijmout systematičtější a strategičtější přístup k udržitelnosti. Podle ní reportingové rámce, navzdory své administrativní náročnosti, často podněcují hlubší zamyšlení nad dlouhodobou konkurenceschopností.

Roman Kravchenko přinesl technologickou a datově orientovanou perspektivu. Poukázal na omezenou úroveň ESG gramotnosti mezi vlastníky malých a středních podniků v Evropě i mimo ni. Tvrdil, že skutečnou překážkou není nedostatek zdrojů, ale absence jasného pochopení obchodní hodnoty a dopadu ESG praktik. Jeho organizace ve spolupráci s Ukrainian Cluster Alliance vyvíjí datovou platformu ESG Cluster Hub, která má usnadnit sběr, zpracování a reporting ESG dat pro klastry a malé a střední podniky. Zdůraznil význam klastrů při překlenování znalostní mezery a při koordinaci sdílených zdrojů, infrastruktury a odbornosti.

Všichni panelisté se shodli na tom, že malé a střední podniky často zápasí spíše s otázkou „jak“ než „proč“ udržitelnost zavádět. Anaïs Le Corvec uvedla, že motivace existuje, ale firmy potřebují individuálně přizpůsobené cesty a kontextualizované poradenství. Ocenila klastry jako nástroj pro poskytování přístupu ke školením, odborným znalostem a vzájemnému učení. Cécile Fontaine a Roman Kravchenko tuto myšlenku podpořili

a uvedli, že klastry mohou fungovat jako propojovatelé, facilitátoři a poskytovatelé praktických nástrojů pro implementaci ESG.

Mezi panelisty panovala výrazná shoda ohledně potenciálu klastrů podporovat ESG transformaci na úrovni malých a středních podniků. Všichni se shodli, že regulační tlak je nezbytný, avšak sám o sobě nestačí bez odpovídajících podpůrných struktur. Zatímco Anaïs a Cécile kladly větší důraz na hodnoty, sektorový kontext a strategické myšlení, Roman Kravchenko se soustředil na technologické nástroje a systematický rozvoj datové infrastruktury pro ESG. Společně uznali, že klíčovou výzvou je vytvořit most mezi motivací a implementací, což vyžaduje cílené, koordinované a kontextově citlivé intervence.

Nevyskytly se žádné přímé neshody, jejich důrazy se však lišily: Anaïs Le Corvec silně prosazovala strategie založené na hodnotách, Cécile Fontaine přinesla praktický, sektorově ukotvený pohled vycházející z reality agropotravinářství, zatímco Roman Kravchenko představil systémovou a technologickou vizi založenou na správě dat a rozvoji digitálních platforem.

Moderátorka zprostředkovala komentář z publika, že zelené startupy ve Finsku stále častěji vyhledávají spolupráci s environmentálně odpovědnými partnery, což odráží širší kulturní posun směrem k udržitelnosti. To podnítilo další diskusi o roli klastrů při urychlování změny myšlení. Všichni panelisté reagovali pozitivně a shodli se, že vliv vrstevníků a sdílení dobré praxe jsou klíčové. Anaïs Le Corvec zdůraznila, že klastry mohou fungovat jako „teploměry“ úrovně vyspělosti malých a středních podniků a podle toho nastavovat cílené intervence.

Panel byl zakončen úvahami o dalších opatřeních na podporu malých a středních podniků v jejich přechodu k udržitelnosti. Roman navrhl využití oborově specifických simulačních modelů a digitálních dvojčat, které by podnikům poskytly hmatatelné důkazy o obchodní hodnotě souladu s ESG, včetně dlouhodobých finančních přínosů a vyšší tržní hodnoty. Cécile Fontaine doplnila, že je třeba posilovat také povědomí spotřebitelů, protože informovaná poptávka může podpořit udržitelné praktiky malých a středních podniků. Anaïs Le Corvec vyzvala k zavedení pobídek, například daňových zvýhodnění, jako možného motivačního nástroje doplňujícího regulační tlak.

4. Možnosti financování

- STAGE - Sustainability Transition Programme; uzávěrka 31. května 2025.
- Výzva pro podniky sociální ekonomiky: finanční podpora na nákup služeb budování kapacit pro podporu zelené transformace; uzávěrka 29. června 2025.
- EIC Accelerator 2025 - krátká žádost; uzávěrka 18. prosince 2025.
- Příležitosti pro malé a střední podniky: výzvy EUROCLUSTERS.